

Bölüm 15

İNGİLTERE VE TÜRKİYE'DEKİ SPORDA ŞİDDET YASALARI*

F. Pervin BİLİR¹
Fahri ERYILMAZ²

GİRİŞ

Daha hızlı, daha yüksek, daha güçlüye ulaşmak sporda önemli bir amaç olsa da bunların belli evrensel ilke ve kurallar çerçevesinde yapılması onun bir 'oyun olduğunu' ve 'her şeye rağmen kazanmamak' gerektiğinin altını çizer. Spor ilke ve kurallarının dışında yapılan her uygulama onun amacından sapmasına neden olur ve sporu oyun olmaktan çıkarır aslında. Bugün gelinen noktada endüstrileşme yolunda büyüyen spor, ekonomik bir güç göstergesi olarak sporu bir oyun olmaktan çıkarıp alınıp satılabilen bir metaya dönüştürmüştür. Bu durum yatırımcılar için cazibeli bir alan yaratmıştır. Oluşan spor endüstrisinin her şeye rağmen kazanmaya odaklanan kar hırsı, sporun özündeki kurallara uyulmasını bozarak sporun içine şike, rüşvet ve şiddet kavramlarını yerleştirmiştir. Bu gidişat içinde sporun doğasına aykırı olarak kuralları ihlal etmek veya yapılan ihlalleri örtbas etmek gibi girişimlerin de artmakta olduğu gözlemlenmektedir. Kazanma hırsı bağlamında sporcular, hakemler, yöneticiler ve taraftarların davranışları şiddet ortamlarının oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Performans sporları sergilenirken oyunda gerçekleşen kuralsız davranışlar, hakem tarafından yaptırımlarla çözülmektedir. Bununla beraber, oyun dışında oluşan kuralsızlıkların da çözümü gerekmektedir. Bu noktadaki çözümü devletlerin kendisi veya uluslararası spor örgütleri yapmaktadır. Devletler performans sporlarındaki şiddet sorunlarının çözümü için yasal düzenlemelere gitmektedirler. Modern futbolun ve holiganizmin anavatanı olan İngiltere'de yaşanan olaylar sonrasında yasal düzenlemelerin yapılmış ve başarılı olması nedeniyle bir çok ülke İngiltere'yi bu konuda öncelikli olarak referans almaktadır. Ancak diğer ülkelerde de çalışmalar sürdürülmektedir. Petrevski (2015), İngiltere'nin holiganizm ile mücadelede yaptığı etkinin tüm

* Bu çalışma 13-16 Aralık 2018 tarihlerinde Adana'da düzenlenen "Çukurova Uluslararası Multi-disipliner Çalışmalar Kongresi"nde tam metin bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, fatmapervinbilir@gmail.com.

² Yüksek Lisans öğrencisi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, fahri.eryilmaz@hotmail.com.

cektir, ancak kültürel ve yapısal farklılıkların da gözetilme gerekliliği unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin nlenmesine Dair Kanun. (2004). Ankara: TBMM. (28/01/2019 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5149.html> adresinden ulaşılmıştır.)
- 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin nlenmesine Dair Kanun. (2011). Ankara: TBMM. (28/01/2019 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414-6.htm> adrsinden ulaşılmıştır.)
- Arar, S. (2017). *Aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkı ve Türkiye'de uygulanabilirliği*. (22.05.2018 tarihinde <http://www.muhasetr.com/yazarlarimiz/sulhaddinarar/001/> adresinden ulaşılmıştır.)
- Dimovski, Z. & Ilijevski, I. (2015). Criminalistic characteristics of hooliganism – violence at sport matches. *International Scientific Conference*, 3-4 Mart 2015, Belgrade, 137-146.
- Erdem N.(2016). *6222 Sayılı sporda Şiddet ve dzensizliğin nlenmesine dair yasa spor hukuku ve zm nerileri*. (28/01/2019 tarihinde <http://www.sporhukuku.org/index.php?start=63.32>. adresinden ulaşılmıştır.)
- Fire Safety and Safety of Places of Sport Act. (1987). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1987/27/pdfs/ukpga_19870027_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Football Spectators Act. (1989). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/pdfs/ukpga_19890037_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Football (Offences) Act. (1991). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/19/pdfs/ukpga_19910019_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Football (Offences and Disorder) Act. (1999). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1999/21/pdfs/ukpga_19990021_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Football (Disorder) Act. (2000). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/pdfs/ukpga_20000025_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Fulham Stadium Experience. (2018). (28/01/2019 tarihinde <http://www.fulhamfc.com/help/faq/stadium-experience> adresinden ulaşılmıştır.)
- Guide to Safety at Sports Grounds. (2008). Norwich: The Stationary Office.
- Gveyi, . (2015). Trk hukukunda ve İngiliz hukukunda yakalamaya dair kısa bir karşılaştırma. *Hacettepe HFD*, 5 (2), 9-38.
- NTV. (2010). *Diyarbakırspor-Bursaspor maçı tatil edildi!* (28/01/2019 tarihinde <https://www.ntv.com.tr/spor/diyarbakirspor-bursaspor-maci-tatil-edildi,HDb2v1-obUqij-DFtFjwmrQ> adresinden ulaşılmıştır.)
- Manchester City Supporter Charter. (2018). (28/01/2019 tarihinde <https://www.mancity.com/ticket-information/terms-and-conditions> adresi içerisinde 'Useful İnförmatıon' blm içinde pdf formatında bulunmaktadır.)
- Manchester United Club Sanctions. (2017). (28/01/2019 tarihinde <https://www.manutd.com/pix/Emails/Files/2017/Club-Sanctions-update.pdf> adresinden ulaşılmıştır.)

- Milojevic, S., Simonovic, B., Jankovic, B., Otasevic, B. & Turanjanin, V. (2013). *Youth and Hooliganism at Sports Events*. Belgrade: OSCE.
- Petrevski, B. (2015). The fast institutional reaction as the most important preventive mean in the process of Suppression of violence on sport fields: The case of the Republic of Macedonia. *International Scientific Conference*, 3-4 Mart 2015, Belgrade, 389-395.
- Safety of Sports Grounds Act. (1975). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1975/52/pdfs/ukpga_19750052_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Sağır, A. (2012). 6222 sayılı yasa bağlamında Türkiye'de futbol örneğinde sosyolojik bir zmlleme. *Amme İdareesi Dergisi*, 45 (3) 155-181.
- Sporla Şiddet ve Düzensizliğin nlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik. (2012). Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı. (28/01/2019 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121222-6.htm> adresinden ulaşılmıştır.)
- Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act. (1985). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/pdfs/ukpga_19850057_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Sports Grounds Safety Authority Act. (2011). London: Published By Her Majesty's Stationery Office. (28/01/2019 tarihinde http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/6/pdfs/ukpga_20110006_en.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Taylor, L.J. (1990, Ocak 19). The Hillsborough Stadium disaster (Final Report). (28/01/2019 tarihinde <http://hillsborough.independent.gov.uk/repository/docs/HOM000028060001.pdf> adresinden ulaşılmıştır.)
- Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak Alınması Gereken nlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/63, 113, 138, 179, 228) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. (2005). Ankara: TBMM. (28/01/2019 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> adresinden ulaşılmıştır.)
- Türkiye Büyük Millet Meclisi spor kulüplerinin sorunları ile sporda şiddet sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. TBMM (2011). Ankara: TBMM. (28/01/2019 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss733.pdf> adresinden ulaşılmıştır.)
- Orhan, . (2013). 6222 Sayılı Kanun'un " Spor alanlarında taşkınlık yapılması ve tesislere zarar verilmesi" ile ilgili maddesi'nin değerlendirilmesi, *İstanbul Barosu Dergisi*, 87 (1), 282- 318. 31.
- stnel, R. & Alkurt, Z. (2015). Futbolda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi için 6222 sayılı yasanın getirdiği yeni bir uygulama: elektronik bilet ve yaşanan sorunlar, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 25 (2), 141-175.
- Wikipedia, (2016). *1969 Kırıkkalespor-Tarsus İdman Yurdu maçı*. (28/01/2019 tarihinde https://ipfs.io/ipfs/QmT5NvUtoM5nWfFrQdVrFtvGfKfMg7AHE8P34isapyhCxX/wiki/1969_K%C4%B1r%C4%B1kkalespor-Tarsus_%C4%B0dman_Yurdu_ma%C3%A7%C4%B1.html adresinden ulaşılmıştır.)
- Wikipedia, (2016). *1967 Kayseri stadyum faciası*. (28/01/2019 tarihinde https://ipfs.io/ipfs/QmT5NvUtoM5nWfFrQdVrFtvGfKfMg7AHE8P34isapyhCxX/wiki/1967_Kayseri_stadyum_facias%C4%B1.html adresinden ulaşılmıştır.)
- Yaşar, Y. (2013). 6222 sayılı sporda şiddet ve düzensizliğin nlenmesine dair kanun'un 18'inci maddesinde yer alan "seyirden yasaklanma" ile "seyirden yasaklama" tedbirleri. *Mhf – Had*, 19 (1), 3-38. 30.